

શ્રી ગુપ્તેશ્વર સ્તોત્ર.

રચનાર

કવીન્દ્ર લલાનીશંકર મોઢાલાઈ બદ્.

સંશોધન તથા ભાષાંતર કરનાર

શ્રીયુત રઘુનાથ શર્મા પંડિત,
પુરુષોત્તમ જોગીલાઈ બદ્.

પ્રગટ કરનાર

પુરુષોત્તમ જોગીલાઈ બદ્, બી. એ., એલ. બી.
ગદ્ગ, પારેખ ફળીયું.

ભામિની વિદ્યાસનુ ભાષાંતર, મધુરંધ્યજ આખ્યાન, લીમલાલુર્થ,
શુકરભાઆખ્યાન, કાવ્યગંગ ઇત્યાદિન્યા કર્તા.

મૂલ્ય ૦-૪-૦

સં. ૧૯૮૦.]

[સને ૧૯૨૪.

પ્રત ૩૦૦

૧૧૪૬૮

ધી “મમીહી” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં જે. રબરુ રાઠોડે છાપ્યું, મુસ્ત.

શ્રી ચક્ર પદામ્બોજયુગલં કામપૂરકમ્ । -
 સંસારતાપશ્ચમર્નં નત્વા ચ ગુરુપદ્મજમ્ ॥ ૧ ॥
 ગુપ્તનાયસ્તવસ્યાસ્ય ટીકાં ગુર્જરભાષયા ।
 યયાપતિ શ્વૈ કુર્વૈ પુરુષોત્તમસંજ્ઞકઃ ॥ ૨ ॥

ભાવાર્થ.—મહતોના મનોરથોને પરિપૂર્ણ કરનારા શ્રીશંકર
 ભગવાનના બન્ને ચરણરવિદ્યોને વિષે તથા સસાગ્રના ત્રિવિધ
 તાપને શમાવનારા શ્રી સદ્ગુરુના ચરણકમળને વિષે નમન કરીને
 ‘૭ પોત્તમ’ નામનો હુ, મહારી બુદ્ધિઅનુસાર ગુપ્તેશ્વર સ્તોત્રની
 ગુજરાતી ટીકા ૬૩ છુ ૧-૨

ગુજરાત. વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૪૬૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગુપ્તેશ્વર રતોત્ર

વિષય પર ૩:૪૬૦

પ્રસ્તાવના.

॥ ૐ ॥

રાજન્યાસ્ય પુરે દ્વિજેન્દ્ર મુકદેવાસ્યોઽ

મવત્ પંદિતઃ

તત્પુત્રો હરિશંકર ચંગદિતો

મોટા મિષસ્તત્સુતઃ ।

તત્પુત્રેણ મહાકવીન્ધર ઇતિસ્ત્યાતેન

ભૂમૌકૃતઃ

સર્વાનંદકરઃ સદાસુપઠતાં

શ્રી સુન્દરીશસ્તવઃ ॥

જીએ, શ્લોક અં. ૩૨.

અમણ માત્રથી પરિત્ર કરનારી સૂર્ય દેહા તાપી નદીને કિનારે
રાદેર નામનુ અતિ પ્રાચીન નગર પ્રસિદ્ધ સુરત શહેરથી બે માઇલ દૂર
આવેલુ છે. તેની હાલ વગ્તી દશ હજાર મનુષ્યની છે.

આ અથગમા ઐતીહ્ય સહસ્ત્ર વ્રાહ્મણોનો વણા લાંબા સમયથી નિવાસ
છે, અને અહીં હાલમા આ જાનિના દોઢસો ઘર છે આ જાતિનો એક
વિલામ બગડા ત્રણ પક્ષના નામથી ઓળખાય છે. કવીશ્વર, કૃષ્ણાત્રિ
અને અમેશ નામના ત્રણ કુટુંબોમાં પામેના ગામનાં સર્ગા સબ'ધીજનો
જોડાવાથી ત્રણ પક્ષો બનેલા છે આ ત્રણ કુટુંબો પૈકી એક કુટુંબ કવીશ્વર
ના નામથી ઓળખાયછે જે મહાન્ પુરૂષ કવીશ્વર તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા અને
જેનુ 'ઝારવન્ધુ' નામ કુટુંબને પ્રાપ્ત થયુ તેમની ટુકડી હકીકત વૃદ્ધ
જનોથી સામન્યા પ્રમાણે નીચે મુજબ છે

આસરે અઠીસે વર્ષ પહેલાં શુકદેવ નામના પંડિત થઇ ગયા. તેને
એક પુત્ર હરિશંકર નામે હતો તેને બે પુત્ર મોટા તથા કલ્યાણજી નામના
થયા હતા મોટાને, ચાર પુત્ર હતા (૧) ભવાનીશંકર, (૨) શિવશંકર,
(૩) કૃપાશંકર અને (૪) જયશંકર.

જે પાછળથી ક્વીથર પદથી વિશ્લેષિત થયા હતા તે ભવાનીશંકર
શી જગદ્યાના પરમ ઉપાસક અને ભણેલા હતા. તે સમય મંત્ર તંત્ર
વિદ્યાનો હતો અને દેવીભક્તોનું પ્રાપ્ત્ય વિશેષ હતું. સુરત સહેરમાં મોટા
મહારાજ શુક્લજી હરિકૃષ્ણ અને તેમના વડવાઓ મહાકુર ચમત્કારી
શક્તિ ધરાવનારા દેવી ભક્તો હતા. આર્યાવર્તમાં કોઇપણ મહાપુરુષનો
ઇતિહાસ પૌરાણિક દત્તકથાની સેળભેળવાળો હોય છે તેમ ભવાનીશંકરનો
પણ હોય તો તેમાં નવાઇ જેવું નથી.

બ્રાહ્મણોનાં આજીવિકાનાં સાધન તે વખતે પુરોહિતાની કથા વાચવી,
ધાર્મિક ક્રિયાઓ કરાવવી, યજ્ઞમાન વૃત્તિ કરવી વિગેરે હતાં. આ કુટુંબને
તે વખતે યજ્ઞમાન વૃત્તિ કોઇ જ્ઞાતિની હોય તેમ જણાતું નથી. તે સમયે
કૃષીકારો ધાન્ય લણી ખળીમાં અનાજ સાફ કરી ઘેર લાવતા પહેલાં
બ્રાહ્મણોને ધાન્ય ભરેલા કણસલા આપતા. તે લેવા જવાને બ્રાહ્મણો જુદી
જુદી ખળીએ જતા અને કાતરણી લેવા જવું કહેવાતું.

એક દિવસે પ્રભાત કાળમાં વહેલા ચારે બાજુઓ કાતરણી લેવાજનાર
હતા. ભવાનીશંકર શિવાયના ત્રણ બાજુઓ જતદી ઉઠી રનાન
કરી જે રાતનું ઢાંકી મૂકેલું હતું તે અદ્દન કરી કાતરણી માટે ચામ્યા ગયા
અને ભવાનીશંકરને સધ્યા આનમાં વિલય થયો તેને માટે કાંઈ
રહેવા દીધું નહીં. ભવાનીશંકર મુખ બળીનું કરવા ગયા તો તેને માટે કાંઈ
અવશેષ રહેવા દીધેલું જણાયું નહીં. આ પ્રકારની બધુઓની નિષ્કુરતા
જોઈને તેને બળી રીસ ચઢી અને કાતરણી માટે જવાનું માંડી વાળ્યું.
તે દિવસે ધરમાં જરમા નહોતું અને રાત્રે નદીમાં પડી આત્મ ધાત કરવાનો
નિશ્ચય કર્યો. મધ્ય રાત્રે નદીમાં પડવા જતા નીકળ્યા તો જે ઓવારારને
રસ્તે ગયા ત્યાં જે લોકોની વસ્તી હતી તેના સ્વરૂપમાં દેવી માછણ
કે મુસલમાની રૂપે મળ્યા અને તેને જૂખો નદીમાં પડવાની ના કહી
તથા મત્સ્ય માંસ ખાવા ધમ્મું તેનો તિરસ્કાર કરી દિદુઓના ઓવાગ
તરફ ગયા. તે ત્યાં પકવાજની યાજ ભરી દિદવાણીના સ્વરૂપમાં માતા
સન્મુખ થયા. અહીં દેવીએ પોતાના ભક્ત ને સમજાવી શાંત પાડ્યો
અને પકવાજ જમાડી ઘેર વિદાય કર્યો, અને જતી વખતે ભગવતીએ
સુચના આપી કે સુરતના મોટા મહારાજ જે મારા પરમ ભક્ત છે
તેમની પાસે જઈ મત્ર લઈ મારી ઉપાસના કર.

ભવાનીશંકર ઘેર પાંચ આવી અને બીજે દિવસે સુરતના મોટા મહારાજને સરજી મયા. દેવીનો પ્રેરણો આ આવ્યો છે એમ મહારાજશ્રીએ પોતાના દિવ્ય જ્ઞાનથી જાણી લીધું હતું. તેને પોતે મનોપદેશ કર્યો અને દેવીને અદ્ય સમયમાં પ્રસન્ન કરવાનો સાધના વિધિ જણાવ્યો. ભવાનીશંકરે તેમની આજ્ઞાનુસાર મુઠ્ઠાને ઈંધુ નાખી તેના પર બેસી રહિરથી એક માઇલ દુર આવેલા કુરુક્ષેત્ર મહાદેવના તીર્થ પાસેના રમણનમાં દેવીની ઉમ આરાધના કરી, દેવી પ્રસન્ન થયાં અને કાવ્ય પ્રસાદીજી અજીજી વરદાન આપી પોતાના ભક્તને નવાજ્યા.

તે સમયના શ્રીમાન્ માયકવાડ સરકાર જેઓ પણ દેવી ભક્ત હતા તેમને દેવીએ સ્વપ્ન આપ્યું કે ભવાનીશંકર કે જે મારા ભક્ત છે તેને રાજસભામાં આમત્રી સન્માન કરો. શ્રીમાન્ માયકવાડ મહારાજએ હાથી પર બેસાડી ભવાનીશંકરને પોતાના રાજ્ય નગર વડોદરામાં મોકાવી આદરથી પોતાની પાસે રાખ્યા.

ગુજરાતી અને દક્ષણી અધિકારીઓ વચ્ચે હમણા પણ વડોદરા રાજ્યમાં સ્પર્ધા ચાલે છે તેમ તે સમયે પણ રાજ્યાશ્રિત ગુજરાતી અને દક્ષણી વિદ્વાનોમાં અસહિષ્ણુતા હતી ભવાનીશંકરની દક્ષિણાત્મ પડિતો ખ્યાલ કરવા લાગ્યા તેમાંના કેટલાકે મણુપતિ ભૈરવ દેવીના ઉપાસક હતા તેમણે ભવાનીશંકર પર પોતાનું મત્રમળ અજમાવ્યું પણ તેમાં તેઓ અફળ થયા. ભવાનીશંકર પ્રત્યે દક્ષણી વિદ્વાનોનાં અપોઝ વર્તન તથા દ્વેષની વાત મહારાજશ્રીના શ્રવણ ગોચર થઈ. અન્ય રીતે દક્ષણીજોના મનનું સમાધાન ન થતાં, ભવાનીશંકરની કાવ્યશક્તિની પરીક્ષા લેવાનું નિમિત્ત થયું. પરીક્ષા આ પ્રમાણે હતી

ભવાનીશંકરે મોટેથી નીચ પ્રલોકો રચ્યા જવા અને દક્ષણી વિદ્વાન લઈઆઓ લખ્યા જાય આ પ્રમાણે શીઘ્ર કાવ્ય રચવામાં ભવાનીશંકર જે પરાક્રમુષ્ણ થાય તો તે, અને લઈઆઓ લખી શકે નહીં તો આમાં પક્ષના હાર્યા ગણાય

રાજ સભામાં મહારાજ શ્રીની સન્મુખ ગુજરાતી દક્ષણી વિદ્વાનોના મોટા સમુદાય વચ્ચે આ પ્રમાણેનો ઉપક્રમ શરૂ થયો

ભવાનીશંકરે એક પછી એક નવીન કાવ્યો રચવા માંડ્યાં અને તે વિદ્વાન લોકો ત્રીલી લખતા મયા આ પ્રમાણે થયો સમય ગયો અને

એકે પક્ષ નરમ પડ્યો નહીં. ભવાનીશ કરે વિચાર્યું કે વાણી દેવીની કૃપાથી પોતે કાળ્યો તો આ જામે પણ તેમ કરવામાં લેખકો પાછા પડશે નહીં. તેથી તેમણે એવા શ્લોક રચ્યો કે જેના મરણની મધ્યમાં જીભનો અચાર જેવો સ્વર આવે. આ લેખકો સમજી કે લખી શક્યા નહીં. લેખકો બંધ પડ્યા એટલે ભવાનીશ કરની કસોટી પૂર્ણ થઈ અને પ્રતિપક્ષ ના મુખ મ્હાન બન્યા. આ સમયે મહારાજ શ્રીએ ભવાનીશ કરને કવીશ્વરને માન ભર્યો ઇત્કાળ અર્પણ કર્યો દક્ષણી પડીતોએ પોતે હવે માથે થવાથી અને મહારાજશ્રીની સંપૂર્ણ કૃપા હોવાથી, કવીશ્વર ભવાનીશ કર પ્રત્યે વિરોધ છોડી દીધો ત્યાર પછી ગાયકવાડ સરકારે કવીશ્વર ભટ્ટને કામોળ પરગણમાં ગામે નામના આપ્યા પોતાના વતન રાદેગમાં કવીશ્વર ભટ્ટે નવા ઘરે બધાવ્યા અને કુટુંબને સુખી સ્થિતિમાં આણ્યું કુળદેવી અબાજની સ્થાપના પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા વિગેરે પણ કર્યાં

કવીશ્વર ભટ્ટે ૭ માં અત્રાન ન હતું તેથી તે કષ્ટ તેમને સાલવા માંડ્યું તેમણે દેવીની પુત્ર માટે પ્રાર્થના કરી ત્યારે દેવીએ કહ્યું કે સત્તાનનું સુખ તારા પ્રાગ્બધમાં નથી અને સત્તાનથી તું સુખી થઈશ નહીં છતાં અતિ આગ્રહ કર્યો ત્યારે એક પુત્ર દેવીએ આપ્યો તેનું નામ શિવનદન પાડ્યું. ત્યાર પછી કવીશ્વર ભટ્ટે કેનાસ વાસી થયા આ પુત્ર ઉડાઉ અનીતિમાન અને તોફાની નીકળ્યો તે એટલે મુખી કે એના તોફાનની વાત સુરતના નવાબ સાહેબના કર્ણ પર આવી નવાબ સાહેબે શિવનદનને પકડી મગાવવા તથા તેની મિલકત જપ્ત કરવા માણ્યો મોકલ્યા કવીશ્વર ભટ્ટની મેળવેલી સમૃદ્ધિ લૂટાઈ ગઈ ફવામાં પૂગાઈ કાયલા થઈ ગઈ-નષ્ટ થઈ શિવનદન નવાબના ભયથી નાસી છુટ્યો તે ફરી કુટુંબ ભેગો થયો નહીં નિર્ધન સ્થિતિમાં આવી પડેના કુટુંબિઓને માહોમાહી ઉત્તરાણ કરી પૂતળ વિધાન તથા ઉત્તર ક્રિયા કરવા પડ્યા હજુ પણ આ કુટુંબમાં કોઈ યુવક અયોગ્ય વર્તન કરતો જણાય તો બીજા શિવનદન પાકે છે એમ તેને કહેવાય છે.

કવીશ્વર ભટ્ટની જીવન કથામાં ધાર્મિક માન્યતા પર આધાર ગણતા અશ ધણા છે છતાં આટલો તો સાર ઉપજાવી શકાય છે કે કવીશ્વર ભવાનીશ કર એક કાવ્ય કળામાં કુશળ, વિદ્વાન પુ.વ હતા અને તેમને વડોદરાના માયકવાડ સરકાર તરફથી સારો આશ્રય મળ્યો હતો હાલમાં જુનાગામ મરાસોની સક્ષામતી વડોદરા રાજ્યમાં થોડી છે તો કવીશ્વર ભટ્ટને શું ઇનામ કે જગીર મળેલી તેની તપાસ કરવી એ વ્યર્થ છે

કવીશ્વર ભટ્ટના રચેલાં કાવ્યો કે અથો કંઈ હાથ લાગ્યાં નથી.

જે શ્લોક રચી કવીશ્વર ભટ્ટે વિજય મેળવેલો તે અને નાની વયમાં મોટે હતો. મારી પાસે જન્મ પાત્રકાની પાછળ લખેલા સંસ્કૃત મુદ્રાવિત શ્લોકોનું ઓળખિું હતું તેમાંથી જ્ઞાતિ ભોજન સમયે બ્રાહ્મણ પંડિતઓમાં પ્રચલિત કદિ પ્રમાણે બોલવા માટે હું ચમત્કારિક શ્લોકો મોટે કરતો હતો. મહા મારી (પ્લેય)ની અસ્તોવ્યસ્તતામા શ્લોકાવળી ભર્મા તે ઓળખાતો પત્નો રહ્યો નથી-અને શ્લોક મોટે ઉપસ્થિત નથી પ્રભુ ઇચ્છા. માત્ર ગુપ્તેશ્વર સ્તોત્ર હાથ લાગ્યું છે જે પ્રસિદ્ધ કર્યું છે આ સ્તોત્ર ઉપરથી ભવાનીશ્વર સંસ્કૃતમાં નવીન શ્લોક-કાવ્ય રચી શકે તેવા વિદ્વાન કવિ હતા તેની ખાત્રી થાય છે. તેમના મહા કવીશ્વરપણાંય પ્રાદતાની પ્રતીતિ થતી નથી

આ સ્તોત્રનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ વિશારદ શ્રી રઘુનાથ શર્મા નામના કાશી નિવાસી પંડિત બ્રહ્મચારી પાસે સંશોધન કરાવ્યું છે. તેનાં ભક્ત હૃદયે વ્યાકરણની તુટિઓ સુધારી, જ્યાં સ્વરના હ્રસ્વ દીર્ઘપણનાં કે એવા ખીજ દોષો જણાયા તેને ભક્તિનો ઉદ્દેશ દર્શાવતા જણાવી ગુણ તરીકે માની લીધા શ્રીયુત રઘુનાથ શર્મા પંડિતની સહાયતા નહીં મળી હોત તો આ સ્તોત્ર હું આટલું સંશોધિત થયેલું પ્રકટ કરી શકત નહીં. શ્લોકોનું ભાષાતર મેં કર્યું હતું પણ તેના કરતાં ઘણું દરજ્જે સુધારા વાળું ભાષાતર તેમજેજ ગ્ગેલું સ્તોત્ર સાથે આપેલું છે.

મારા પરમ ગ્રેહી પ્રભુ પરાયણ જ્ઞાતિયંત્રુ શ્રીયુત ચંદુલાલ નરોત્તમરામ ભટ્ટ જેઓ નિવૃત્તિમય જીવન ગાળે છે અને જેમને ત્યાં સાધુસત મહાત્મા પડિને પંચારી વ્વાગત વ્વીકારે છે તેમને ત્યાં ઉપરોક્ત શ્રીયુત રઘુનાથ પંડિત આવી ચઢ્યા હતા તેમને આ સ્તોત્ર નિવેદન કરવાથી તેઓ શ્રીએ સદર્શ સંશોધન વિગેરેનું કાર્ય કરી આપ્યું છે. પંડિત રાજનો તથા તેમના સમાગમ કરી આપનાર બધુનો મારે આ ગ્રંથને આભાર માનવો ધરે છે.

પ્રિય બાપ નાનાલાલ વિંધ્યરામ જેમણે આ સ્તોત્ર છપાવી પ્રકટ કરવાના કાર્યમાં સહાયતા કરી છે તેને માટે તે ધન્યવાદને પાત્ર છે.

// શ્રી ગુપ્તેશ્વર મહાદેવનું શિવાલય સુરત પાસેના પ્રસિદ્ધ તીર્થ અશ્વનીકુમાર પાસે આવેલું છે તે મહાદેવને ઉદ્દેશી આ સ્તોત્ર લખ્યું છે કે કેમ તે કહી શકવા આધાર નથી.

શ્રી ગુપ્તેશ્વરની કેવી હૃદય દ્રાવક કાકુલતા બરી સ્તુતિ કરી છે તેને
સ્તોત્ર વાચનારને સહજ ખ્યાલ થશે.. હંમેશ મિષ્ટાન્ન આરોગ્યનારને
આશ ખાકું ફિચિ ઉપજાવે છે તેમ હંમેશ દેવોની સમર્થ શક્તિની સ્તુતી
સાંભળનાર શંકાને મારી જેવી તેવી સ્તુતિ પલુ પસંદ પડશે —
સેવા ભેદને આપે એ કાંઈ હાતા નહીં, સેવા રહિત એવા મારા
ઉપર અનુબંધ કરો, તેમ તમારો ખરો મહિમા છે.—આવા કેટલાંક ધણા
સુંદર વિચારો આ સ્તોત્રમાં છે. આ સ્તોત્ર વાચનારનું તેમજ ઇષ્ટ દેવનું
હૃદય પીગળાવી નાંખે તેવું છે. આ શ્રી ગુપ્તેશ્વર મહાદેવનું રમણીય
સ્તોત્ર પરમ દયાળુ શંકર પરમાત્માના ઉપસંહો અવશ્ય પડન કરી ઉત્કૃષ્ટ
ભેદને સંપાદન કરો. ॥ इति शिवम् ॥

અમદાવાદ, }
૧-૪-૨૪. }

પુરુષોત્તમ જોગીભાઈ ભટ્ટ.

ઔદિચ આશ્રય ફન્ડને અર્પણ કરેલાં.

---

૧. ભામિની વિલાસ ભાષાંતર ... મૂલ્ય રૂ. ૧-૦-૦
  ૨. મયૂરધ્વજ આખ્યાન .. , , ૦-૪-૦
  ૩. ભીમ ચાતુર્થ . , , ૦-૪-૦
-

નીચેને ઠેકાણેથી મળશે.

એન. એમ. ત્રિપાઠી અને ડ્રા. પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ,
મુંબઈ

નાનાલાલ વિશ્ણુરામ ભટ્ટ,

નાણાવટ—મુરત.

પુરુષોત્તમ જોગીલાલ ભટ્ટ,

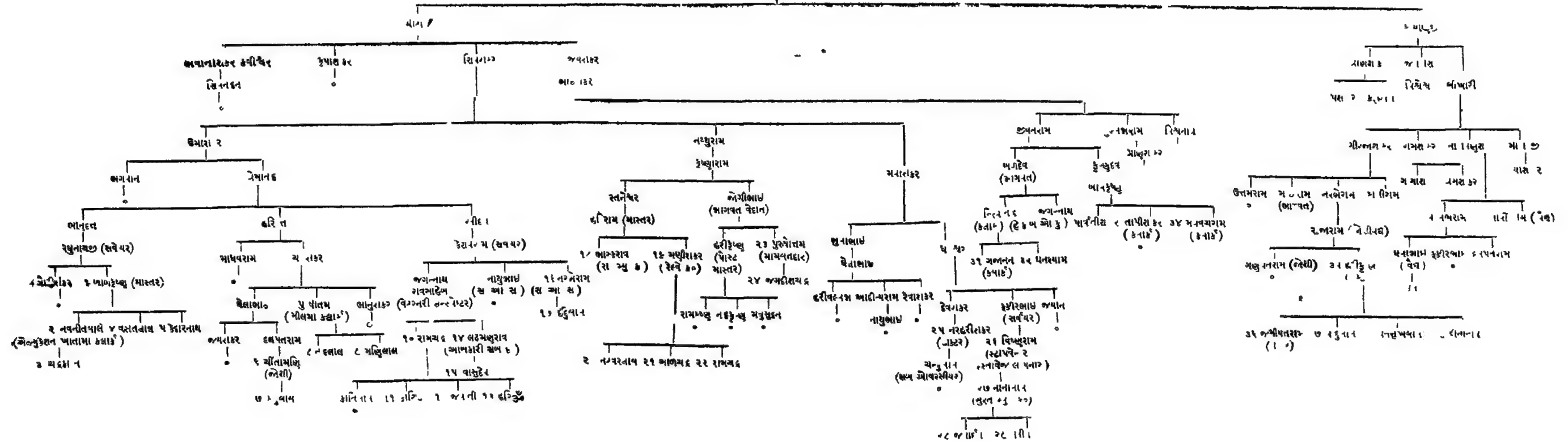
કલેક્ટરના ચીટનીસ,

અમદાવાદ

કવીશ્વર કુટુબની વંશાવળી.

राभय
वि
०१-द
मुद्रिका

શ્રી ગુપ્તેશ્વરસ્તોત્રં ।

॥ ૐ ॥

અથ શ્રી ગુપ્તેશ્વર સ્તોત્રં પ્રારમ્ભ્યતે ।

॥ શ્રીગણેશાય નમઃ॥

શ્રી શંક્રુરૂપમપરં કરુણાલસન્તં
સત્કીર્તિદેવસરિતં શિરસાવહન્તમ્ ।
જ્ઞાનેક્ષણં દ્વિજપતિશ્રીતમાદ્યશક્ત્યા-
યુક્તં ભજામિ સતતં ગુરુમેવશુભમ્ ॥૧॥

હું, શ્રીશંકરસ્વરૂપ ગુરુ, કે જે અદ્વિતીય, કંઈપણથી શોભી રહેલા, સત્કીર્તિરૂપી ગગાને મનકપર ધારણ કરનારા, જ્ઞાન-રૂપી તૃતીય નેત્રવાળા, દ્વિજપતિએ (ગુરૂપક્ષે—શ્રેષ્ઠ દ્વિજોએ તથા શંકરપક્ષે—અદ્રમાએ) આશ્રય કરેલા, અને આદ્યશક્તિ પાર્વતીથી યુક્ત છે, તેનું ભજન કરું છું ૧.

શ્રીશંક્રુરૂપમપરં કરુણાલસન્તં
નત્વાગુરું હિ જનનીં જગતઃ શિવાં ચ ।
તત્પાદપદ્મજયુગસ્મરણપ્રભાવાત્
કુર્વેસ્તર્વં નનુ સુશર્મકરં શિવસ્ય ॥૨॥

હું, અદ્વિતીય અને કંઈપણથી શોભી રહેલા શ્રીશંકરસ્વરૂપ ગુરુદેવને તથા સર્વ જગતની જનની શ્રીપાર્વતી દેવીને પ્રણામ

કરી તેમના ચરણકમળના સ્પર્શના પ્રભાવથી અત્યંત કંથ્યાણુ
કરનાર શિવસ્તવન કરું છું. ૨.

ગુપ્તેશ્વરપ્રિયમિદં સ્તવનં તવાપિ
શમ્ભોર્ભવિષ્યતિ સુનિર્જરસંસ્તુતસ્ય ।
નિત્યશ્ચ મિષ્ટમદતઃ સદને પ્રમોદ્યત-
પ્રીતિર્ભવેત્સુ કદુવસ્તુનિ ચામ્લકે વા ॥૩॥

હે શકર ! જો કે સ્વર્ગના દેવતાઓ તમારી સ્તુતિ કરે છે,
તોપણ મેં કરેલું આ ગુપ્તેશ્વરને પ્રિય એવું સ્તોત્ર તમને પ્રિય
થઈ પડશે, કેમકે દરરોજ પોતાના ધરમા મિષ્ટાન્ન લોજન કરનારા
શેડીયાને પણ ખાટા-ખારા પદાર્થોમા પ્રીતિ થાય છે ૩

આશાજલે સુગહને ભવનીરઘૌ સ-
દુઃસ્વોર્મિભીઃ સુલુલિતૈર્હિ નિપીઢ્યમાને ।
કામાદિમીનભરિતે નનુ ગુપ્તનાથ
શ્રીપાદપદ્મજયુગં શરણં મમાસ્તામ્ ॥૪॥

હે ગુપ્તનાથ ! આશારૂપી જળથી ભરેલા, અત્યંત ઉછળતાં
મ્હોટા મ્હોટા દુઃખરૂપી મેળથી આકુળ થયેલા કામ-ક્રોધાદિ
મગર-મત્સ્યોથી ભરેલા આ અતિશય ગાઢા સંસારમુદ્રમા મને,
આપના ચરણકમળનું શરણ લેા ॥ ૪.

શ્રીવિશ્વનાથ શિવ તાત દયામ્બુરાશે
કાશીપતે સુકરુણાપરિપૂર્ણમૂર્તે ।
દારિદ્ર્યદુઃસ્વભયહારિનતીવ શમ્ભો
ગુપ્તેશ્વર પ્રમથનાથ દયાકુરુષ્વ ॥૫॥

હે વિશ્વનાથ ! હે શિવ ! હે તાત ! હે દયાસાગર ! હે કાશી-
પતિ ! હે કરુણાથી પૂર્ણ મૂર્તિવાળા ! હે દારિદ્ર્યાદિ દુખોના

ભયને હરનારા ! હે પ્રમથનાથ ! હે શબ્દ ! હે શુભેશ્વર !
આપ મ્હારા પર દયા કરો. ૫

નીતા સુર્વં હિ ભવતા ગુરુપાપયુક્તા
લોકાઃ સદાર્થરઠિતા અપિ ભક્તિયોગાત્ ।
નન્દન્તિ નન્દનવને લલિર્તર્દિ શ્રમ્ભો
ગુપ્તેશ્વરામરમતાલલનાવિલામૈ ॥૬॥

હે શુભેશ્વર ! મ્હોટા પાપોવાળા કેટલાએક લોકો, કે જેઓ
દ્રવ્ય રહિત હતા, તેઓને પણ મત્ર તમરી ભક્તિના યોગથી
તમોએ સુખી કીધા છે અને એ લોકો, સ્વર્ગે જઈ, નંદનવનને
વિષે દેવોને પ્રિય થઈ પડેલી સ્ત્રી (અપ્સરાઓ) સાથે સુંદર વિલાસ-
લોગ કરે છે ૬

દોષાકરેડપિ કુટિલેડપિ કલક્રિતેડપિ
કુર્યાઃ કૃપાં મયિ યથા ગુરુનિન્દિતેન્દૌ ।
શશ્વદ્યાર્દ્રમનસાં મહતાં સતાં યન્-
નૈવાશ્રિતેષુ ગુણદોષવિચારણા સ્યાન્ ॥૭॥

હે શકર ! પોતાના ગુરુ (ગૃહસ્થિતી) નિન્દન થયેલા
દોષના બહાર, કુટિલ અને કલક્રિત ચદ્ર ઉપર તમોએ જેમ
કૃપા કરી છે, તેમ હું બધે દોષોનો બહાર હોઉં, કુટિલ હોઉં,
તથા કલક્રિત હોઉં, તોપણ તમે મ્હારાપર કૃપા કરશોજ ; કેમકે
દયાથી પીગળેલા મનવાળા મહાન્ સત્પુરુષો, પોતાના સેવક
જનોના ગુણદોષ પ્રત્યે લક્ષ આપતા નથી. ૭

દુષ્ટેષુ સાધુષુ સમં સદયોડસિ શ્રમ્ભો
ભક્તેષુ રાવણદશાનન રાજ્યદેસ ॥
નો ચેત્કયન્નુ ભવતા ગુરુકાલકૂટં
કળ્થે ધૃતં સ્વશિરસિ પૃથુનાગરાજઃ ॥૮॥

સર્વ લોકોને રાવનારા રાવણને પણ રાજા આપનાર હે શિવ ! હે ધર્મ ! દુષ્ટ પુરુષો અને સત્પુરુષો, કે જેઓ તમારા ભક્ત હોય છે, તે બંને ઉપર તમે સરખીજ દયા ધરાવો છો. જો તેમ ન હોય, તો તમોએ હુણહુણ વિષને પોતાના કંઠમાં, અને મોટા નાગગજને મરડકપર ધારણ કર્યો છે, એ કેમ બને ? ૮.

स्वार्थे रतोऽसि शिवनाथ दयाम्बुराशे
त्वञ्चेज्जनस्य जडधेः खलु का कथा मे ।
नो चेत्कथं स्वनिलयं परमं कृतं तत्-
कस्मान्न कारयसि तात मनोरमं मे ॥९॥

હે નાથ ! હે શિવ ! હે દયાના સાગર ! તમારા સગળા પણ બધારે સ્વર્થના તત્પર છે, ત્યારે મહારા જેવા જડ મનુષ્યની તો વાતજ શી કરવી ? હે તાત ! જો એમ ન હોય તો તમોએ જેવી રીતે તમારા નિવાસસ્થાન (કેલાસ)ન ઉત્તમ બનાવ્યું છે, તેવી રીતે મહાનાથ ને સુંદર કેમ બનાવી આપતા નથી ? ૯

स्वार्थो न चेत्तव दयार्णव दीनबन्धो
दासे कुरुष्व करुणां करुणार्दं शम्भो ।
स्वप्ने स्वकीयनिलयार्जनसंस्तवार्थं
प्रोत्कं यथा शिव तथा कुरु मतदर्थम् ॥१०॥

હે દયાસાગર ! હે દીનમધુ ! હે કર્મગામૂર્તિ ! શંભુ ! જો તમે સ્વાર્થે તત્પર ન હો, તો મહારા પર દયા કરો ! અને મે મહારૂં ધન સુંદર બનાવવા અર્થે સ્વપ્નને વિષે જેવું કહ્યું હતું, તેવું તમે કરી આપો ! ૧૦

गुप्ते मयीश करुणां कुरु दीनबन्धो
गुप्तेस्वरोऽसि यदि नाथ यथार्थनामा ।

चेत्कर्मधारयसमासमिहास्मि कुर्वे
नैवोचितं भवति तत्पुरुषे धिर्मौ तत् ॥११॥

હે નાથ! બે તમારૂં 'ગુપ્તેશ્વર' એ નામ ચથાર્થ હોય, તે
હું, દીનબધુ! હું, કે જે તમાગથી ગુપ્ત (રક્ષાયેલો) છું તેના
પર કયા કરે!'' કેમકે હે શિવ તમે, કે જે તત્પુરુષ છો, તેના
'ગુપ્તેશ્વર' એ નામને વિષે કર્મધારય સમાસ કરવો યોગ્ય નથી.
કારણ કે બે તમાગ નામનો અર્થ (ગુપ્ત જ્ઞાસીં શ્વર इति
गुप्तेश्वर। એટલે સ તાડ રહેલાં શ્વર એવો કરીએ તો તે યોગ્ય
નથી, કેમકે તમે તો બી રીતે (गुप्तानामीश्वर इति गुप्तेश्वर।
એટલે) રક્ષા થયેલાંનાં શ્વર છો

त्वञ्चेन्महेशकलितो द्विजगेहलीनो
दीनस्य नुः सुजडधेः खलु का कथा मे ।
तत्त्वं यथा स्वभवने भुवने स्थितोऽद्य
तद्वत्प्रकाशमधुना कुरु संस्थितिं मे ॥१२॥

હે પ્રપુ! તમે 'મહેશ' એવા નામથી સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ છો, છતાં
પ્રાણીઓના ઘરમાં પ્રાનિથી દીન થઈ રહ્યા છો, તો મહાપુદ્ગલો
અને દીન એવો હું, મ્હારા ઘરને વિષે પ્રીતિમાન હોઈ એમાં
શુ આશ્ચર્ય? તમે જેમ પોતાના સુંદર ભવનને વિષે રહ્યા છો,
તેમ મ્હારા મહિમને પણ પ્રકાશમાન કરે!'' ૧૨.

पापावृतोऽस्मि भुवने ननु पापहासि
दुःखावृतोऽस्मि सुखदः परदुःखहासि ।
श्रीगुणनाथ वसुना रहितोऽस्मि शम्भो
त्वं विश्वनाथ दयया धनधान्य दासि ॥१३॥

હે શભુ! આ ભુવનને વિષે હું, પાપથી વિટાએલો છું, ત્યારે
તમે પાપનો નાશ કરનારા છો, હું હું બધી વિટાએલો છું, ત્યારે

તમે અન્યના હુ ખનો નાશ કરી તેને સુખી કરનારા છો; તથા હે
શુભનાથ ! હું ધનરહિત છું, ત્યારે તમે દયાથી ધન-ધાન્યાદિસમૃદ્ધિ
આપનારા જગતના ઈશ્વર છો. (માટે આપણા બન્નેનો સેવક-
ભાવ ઠીક શોભશે) ૧૩

દીનોઽસ્મિ નાથ શિવ દીનદયાકરોઽસિ
મૂર્ત્યોઽસ્મિ દેવ દયયા શુભબુદ્ધિદોઽમિ ।
ગુપ્તેશ્વરાશ્ચ ઘટ્તે કરુણા તવાસ્મિન્-
દીને જને મયિ મહેશ દયાકુરુષ્વ ॥૧૪॥

હે શિવ ! હું દીનજન છું, ત્યારે તમે દીનજનો પર દયા કરનારા
છો, હું મૂર્ખ છું, ત્યારે તમે દયાની લાગણીથી શુભ બુદ્ધિ દેનારા
છો, તેથી હે ગુપ્તેશ્વર ! હે મહેશ ! તમારે આ દીન સેવક ઉપર
હવે દયા કરવી ઘટે છે, માટે મુજ પર કૃપા કરો ! ૧૪

શમ્ભો મદીયગુરુશિષ્ટજનાદિનિન્દા-
જાતાપરાધતતયોઽપિ હિ તે ન ગણ્યાઃ ।
ગ્રસ્તો ગ્રહૈશ્ચ મધુના વિકલોઽતિમત્તઃ
ક્રીડામૃગો વદતિ કિં ન હિ વૃશ્ચિકાસ્રઃ ॥૧૫॥

હે શમ્ભુ ! મેં, અજ્ઞાનને લીધે ગુરુ અને શિષ્ટ સજ્જનોની
નિન્દા કરીને જે જે અપરાધો (દોષો) કર્યા છે તે સર્વને આપે
ગણવા ઉચિત નથી, કેમકે અકુપીડાથી ઘેરાવાને લીધે, અને
મધુપાન કરવાથી વિકળ તથા મદમત્ત બનવાને લીધે અને તેમા
વગી વૃશ્ચિકનો દશ થવાને લીધે પરાધીનપણાને પામેલો પુરૂષ
શું નથી બોલતો ? ૧૫

માન્યાપરાધગણના મમ તે યદા ચેન
નો સા ભવિષ્યતિ જડે મયિ સાપરાધે ।

પારે પરાર્દ મપિ સા યદિ ચેન્તદૈવા
તસ્માત્કુરુજ્વ કરુણાં કરુણાલયા સ્મિન્ ॥૧૬॥

હે શિવ ! મહારા અપરાધોની ગણના જો કહાય તમને મન્ય હોય, તો પણ ભલેને તે (અપરાધગણના) પરાર્ધની સખ્યા ઉપરાંત હશે, તથાપિ હું, કે જે મૂર્ખ અપરાધી છું તેના સખધના તે કોઇપણ રીતે મનમા ધરવા યોગ્ય ગણાશે નહિ, માટે હે કૃષ્ણાલય ! આ રક જન પર કૃપા કરો ! ૧૬

સેવાં વિલોક્ય દદતે સ તુ નૈવ દાતા
દાનં દયાપિ ન ચસા શિવ વેતર્ન તત્ ।
તત્ત્વં મહેશ મયિ શં કુરુ તાવકીને
સેવાવિહીન ગુણહીન મલીન દીને ॥૧૭॥

હે શિવ ! જે શેઠ, પોતાના સેવકની સેવા જોઈને તેને જે કાંઈ (સેવાના પ્રમાણમા) આપે છે તે (શેઠ) દાતા કહેવાતો નથી; તેમ તે આપેલું, દાન પણ કહેવાતું નથી, તે તો માત્ર વેતન-પગાર તરીકેજ ગણાય છે, માટે હે મહેશ ! હું, કે જે સેવા તથા ગુણ વિનાનો, મલીન, દીન અને તમારો સેવક છું, તેનું તમે કલ્યાણ કરો ! ૧૭

સેવાં વિલોક્ય ચિતરેદ્વસુ સત્પ્રયુર્યો
દીને તુ વૃત્તિમલિલાં યદિ ચેત્પ્રહૃષ્ટઃ ।
તત્ત્વં કુરુજ્વ કરુણાં કરુણાલયાસ્મિન્-
સેવાવિહીન ગુણહીન મલીન દીને ॥૧૮॥

સેવકની સેવા જોઈને જો સારો શેઠ પ્રસન્ન થયો હોય, તો તે જે સેવકને ધન આપે છે, તેથી તે (સેવક)નો ચાવજીવન નિર્વાહ ચાલે છે, માટે હે કૃષ્ણાલય ! હું, કે જે સેવા તથા ગુણ વિનાનો, અને મલીન તથા દીન છું, તેના પર કૃષ્ણા કરો ! ૧૮

સેવાવિહીન ગુણહીન મલીન દીનો
 નો ના ભવેદ્યદિ નુ કોઽપિ તદા કથં તે ।
 તત્તત્પ્રસિદ્ધમવિ નામ ભવેત્પૃથિવ્યાં
 પાપપ્રણાશક દયાર્ણવ દીનબન્ધો ॥૧૯॥

હે શિવ ! આ જગત્ને વિષે સેવા-ભક્તિ રહિત, ગુણહીન
 મલીન તથા દીન એવો કોઈ પણ મનુષ્ય હોય નહિ, જો કદાચ
 હોય તો ‘પાપપ્રણાશક’ ‘દીનબધુ’ અને ‘દયાસાગર’ એવાં
 તમારા નામ કેમ પ્રસિદ્ધ થાત ? ૧૯

સેવાવિહીન ગુણહીન મલીન દીનો-
 દ્વારે યશો ન ચ તથા ભજતાં પુરારે ।
 તત્ત્વં દયાર્ણવ દયાં કુરુ દીનદીને
 વશ્યન્નજામિલ સુદામ દયાં મુરારેઃ ॥૨૦॥

હે ત્રિપુરવિનાશક ! સેવા-ભક્તિ વિનાના, ગુણ વિનાના તથા
 મલીન ચિત્તવાળા દીનજનોનો ઉદ્ધાર કરવાથી જેવું યશ પ્રાપ્ત
 થાય છે તેવું, ભક્તજનોનો ઉદ્ધાર કરવાથી પ્રાપ્ત થતું નથી, માટે
 હે દયાર્ણવ ! શ્રીકૃષ્ણચક્રે કરેલી અઘ્નમિત્ર તથા સુદામા વગેરે દીન
 જનો પાળી દયાનો વિચાર કરીને પણ તમે, અત્યંત દીન એવા
 મહારા પગ દયા કરો ! ૨૦

શ્રુત્વા મઢીયમધુના ચંદુ કાકુ વાવયં
 દુઃસ્વં ગલન્યપિ દૃષદ્દલતીન્દ્ર વજ્રમ ।
 તત્ત્વં દયાર્ણવ દયાં કુરુ દીનબન્ધો
 તૂર્ણીં સ્થિતોઽસિ કથમગ્ર વદસ્વ શૈમો ॥ ૨૧ ॥

હે દીનબધુ ! હે શબુ ! સાપ્રતમા મહારા હુબ્બ ભરેલા
 કાલાવાલા સાલગીને પથ્થર પણ પીગળી બાય એમ છે તથા

ઈન્દ્રુનું વળ પછી નરમ પડી બાથ એમ છે; તેમ છતાં હે દયાસાગર!
આને તમે શાન્તપણે કેમ બેસી રહ્યા છો? ૨૧.

સુપ્તોઽસિ કિંચિન્ન શિવ દેવ દયામ્બુરાશે
રુષ્ટોઽસિ કિં નુ જહધૌ મયિ સાપરાધે ।
કિં નો મૃણોષિ ચદુ કાકુ જ્ઞતાનિ મે દ્રાક્
ગુપ્તેશ્વરાય મયિ નાય દયાઙ્કુરુષ્વ ॥ ૨૨

હે દયાનિધિ! હે શિવ! શુ તમે આને સૂઈ રહ્યા છો? અથવા
તો હું, કે જે જડ બુદ્ધિવાળો અને અપરાધી (દોષી)થી ભરેલો
છું, તેના પર કોપાયમાન થયા છો શુ? મહારા સેંકડો કાલાવાલાને
પછી તમે સત્તર કેમ સાલગતા નથી? હે ગુપ્તેશ્વર! તમારે તમારા
સેવક પર એમ કરવું ઘટતું નથી, માટે હે નાય! આજે મહારા
પર દયા કરો! ૨૨

નાહં શૃણોમિ વચનં કરુણં ત્વદીય
મેવં ન વક્તુ મુચિતં તવ સર્વગેશ્વ ।
શૃત્વા ભવિષ્યસિ યદા કરુણાદય તૂષ્ણી
મેવં તુ તે ન ઘટતેઽય દયાં કુરુષ્વ ॥ ૨૩ ॥

હે ઈશ! “હું ત્હારા કાલાવાલાને સાલગી શકતો નથી.”
એમ કહેવું, એ તમને યોગ્ય નથી કેમકે તમે તો સર્વબ્યાપી
છો. તેમ છતાં હે શિવ! મહારા કાલાવાલાને સાલગીને પછી
જો તમે શાન્ત રહેશો, તો આ ૨૬ની શી દશા? તમે કંઈક જાણ
છો એટલે હે પ્રભુ? તમને એમ કરવું ઘટતું નથી તેથી આજે
તમે મહારા પર દયા કરો! ૨૩

ગજાજલેન હિમશૈલસુતાઙ્ગ સજ્ઞા
દ્વાલેન્દુશીતકિરણૈર્હિમપીઢિતચેત્ ।
સંસાર તાપપરિતપ્ત મદીય ચેતઃ
સ્થાનં કુરુષ્વ વિમલં કરુણાર્દ્રમૂર્તે ॥-૨૪ ॥

હે કર્ણાથી બીજાએલી મૂર્તિવાળા શંભુ જો કહાવ્ય તમે
 પોતાના મનઠક પર વહેતી ગંગાના જળથી, હિમાલયની પુત્રી
 પાર્વતીના અગસગથી તથા લલાટમા રહેલા ચંદ્રમાંના શિતળ
 કિરણોથી પીડિત થયેલા હો, તો સંસારના ત્રિવિધ તાપથી
 તપી રહેલા મહારા આ ચિત્તને વિષે આવીને વસો, કે જેથી
 તમારી પીડા (શીતળતા-થડી) યોગી થશે અને મહાઈ ચિત્ત
 નિર્મળ થશે ૨૪

तप्तायसं मृदुमणि स्पृशिनं भवेत्त
 द्वैवैवपुण्यममलं विमलं तथा मे ।
 हृत्त्वत्पद्माब्जशरणं भव तापतप्तम्
 जायेत नैव विमलं कथमद्य शम्भो ॥ २५ ॥

द्धैर्मैवपुण्यममलं विमलं तथा मे ।

हृत्त्वत्पदाब्जशरणं भव तापतप्तम्

जायेत नैव दिमलं कथमद्य शम्भो ॥ २५ ॥

હે શબ્દ ! એવું સાબળવામાં આવ્યું છે કે “(તપેદ્વા ચોખ્ખા) સોદાને પારસમણિનો સ્પર્શ થતાજ તે (સોદા) શુદ્ધ સુવર્ણ થઈ જાય છે, તેવી રીતે સસારના ત્રિવિધ તાપો વડે તપી રહેલું મહારૂ હૃદય, તમાના ચન્દ્ર કમળના શરણને પ્રાપ્ત થતા છતાં પણ નિર્મળ (દ ખ) રહિત કેમ થતુ નથી ? ૨૫

धातुः कपालमिभचर्म नृमुण्डमाला
शुद्धाः श्रुतिस्मृतिपुराणगताश्च लीलाः
निन्द्या अपि प्रसभमीश तदाङ्गसङ्गा-
ज्जातास्त्रिलोकगतलोकशिशुःसुवन्द्याः ॥ २६ ॥

शुद्धाः श्रुतिस्मृतिपुराणगताश्च लीलाः

निन्द्या अपि प्रसभमीश तदाङ्गसङ्गा-

ज्जातास्त्रिलोकगतलोकशिःसुवन्धाः ॥ २६ ॥

હે દંશ ! તમે પોતાના હાથના પ્રહારકપાળ ધારણ કરો છે, શરીર પર ગજથર્મ ઓઢો છો, અને કંઠને વિષે માણસની ખોપરીની માળા પડે છે, ઇત્યાદિ અનેક પ્રકારની શ્રુતિ, સ્મૃતિ તથા પુનાણોમા ગવાયેલી તમારી લીલાઓ જો કે અશુદ્ધ હોવાથી નિંદ્ય છે, તોપણ તમારા પવિત્ર અગ્નેય સ્પર્શ થવાને લીધે તે

નિંદા લીલાઓ પશુ ત્રિલોકમાં વસતા સર્વ લોકોને શિરોવંશ
અપડી છે. ૨૬.

તન્મન્યનઃ પ્રસમગ્રીશ્ચ મલીનમેત ।

ઙ્જાયેત નૈવ વિમલં હિ ચલં સદા યત્ ॥

તત્તિષ્ઠ દેવિ સહિતઃ સતતં શિવાસ્મિ-

ન્દેહીહ દેવ સકલં શિવ વાઙ્મિચ્છતાર્થમ્ ॥ ૨૭ ॥

હે ઇશ ! મહાર મન અત્યંત મલીન છે અને તે (મન)
હુણપણું નિર્મળ થતું નથી, કારણ કે તે (મન) ઘણુંજ અંચળ
હોવાથી મહારે વશ રહેતું નથી માટે હે શિવ ! તમે, પાર્વતી
દેવી સહવર્તમાન મહારા મન (હૃદય)ને વિષે નિવાસ કરો । કે
જેથી તે નિર્મળ થાય હે દેવ ! તમે મહારી સઘળી મન કામના-
ઓને પૂર્ણ કરો । ૨૭

શ્રી ગુપ્તનાથ કરુણાપરિપૂર્ણમૂર્તે

કિં વર્ણયામિ ભુવને કૃપણાન્નુ ભૂપાન્ ।

યુક્તસ્ત્વમેવ સતતં અણિમાદિસિદ્ધયા

નો મે દદાસિ સકલં કિમ્નુ વાઙ્મિચ્છતાર્થમ્ ॥ ૨૮ ॥

હે ગુપ્તનાથ ! હે કરુણાથી ભરેલી મૂર્તિવાળા ! હું, આ
લોકના રાજાઓની કૃપણતાનું શું વર્ણન કરું ? કેમકે તમે ચોતેજ
અણિમાદિ સિદ્ધિઓથી યુક્ત છો, છતાં મહારા મનોરથોને પૂર્ણ
કેમ કરતા નથી ? ૨૮.

ત્વાં પ્રજયામિ વિવિધેરુપચારપૂરેઃ

શંભો યજામિ ભવતઃ સ્તવનં કરોમિ ।

દૃષ્ટોર્ષ્વયામિ સતતં વિધિના ભવાનોં

ગુપ્તેશ્વર પ્રમથનાથ દયાં કુરુષ્વ ॥ ૨૯ ॥

હે ગુપ્તેશ્વર! હે શલો! હું, અનેક પ્રકારના ઉપચારોના
સમૂહવડે તમારૂં પૂજન કરું છું, યજન કરું છું અને સ્તવન
(સ્તુતિ) કરું છું, તથા નિરતર હર્ષપૂર્વક પાર્વતી દેવીનું
પણ અર્ચન કરું છું, માટે હે પ્રમથોના સ્વામિન! હુખીના બેલી!
તમે મહારા પર કયા કરો! ૨૯

વચનમનુચિતં ચેત્કુર્વતઃ સ્તોત્રમેત-

જ્જનક મમ તદાગઃ ક્ષમ્યતાં દ્રાક્ પ્રસીદ ।

સકલગુણવિહીનો બુદ્ધિહીનો નવીન-

સ્તવ ચરણસરોજે યદ્વિલીનોઽસ્મિ દીનઃ ॥ ૩૦ ॥

હે તાત! સર્વ ગુણથી રહિત, બુદ્ધિવગ્ને! અને દીન
એવો હું, પહેલે વહેલોજ તમાગ ચરણ કમળમા પ્રાપ્ત થયો છું
અને તેથી આ સ્તુતિ કરના મહારા મુખમાથી જો કોઈ
અચોગ્ય વચન નીકળ્યું હોય, તો હે પ્રભુ! મહારા તે
અપરાધને ક્ષમા કરો! અને મહારા પર સત્વર પ્રસન્ન
થાઓ! ૩૦

एतच्छृणोति पठति स्मरति प्रभाते

देहेऽथवा स्वनिलये परिरक्षतीति ।

कीर्तिञ्च वित्तमतुलञ्च कवित्वविद्यां

गुप्तेश्वरः स्वशरणं सततं ददाति ॥ ३१ ॥

જે મનુષ્ય, પ્રાત કાળમા ઉઠી આ સ્તોત્રનો પઠ કરે છે,
તેનું શ્રવણ કરે છે, કિંવા તેને પોતાના હૃદયમા ધારણ કરે છે,
અથવા આ સ્તોત્રને પોતાના ઘરમા રાખી નિત્ય પૂજન કરે છે,
તે (મનુષ્ય)ને શ્રી ગુપ્તનાથ મહાદેવ નિરતર પોતાના શરણમાં
રાખે છે અને તેમ પવિત્ર કીર્તિ, અત્યંત દ્રવ્ય અને ઉત્તમોત્તમ
કવિત્વ શક્તિ આપે છે ૩૧.

રાજન્યાસ્યપુરે દિષેન્દ્રશુકદેવારબ્યોઽભવત્પણ્ડિતઃ
 તત્પુત્રો હરિસક્રરશ્ચ ગદિતો મોટાભિષસ્તત્પુત્રઃ ।
 તત્પુત્રેણ મહાકવીશ્વર ઇતિ ક્લ્યાતેન ભૂમૌ કૃતઃ
 સર્વાનન્દકરઃ સદા સુપઠતાં શ્રી સુન્દરીસસ્તવઃ ॥ ૩૨ ॥

*‘રાજન્ય’ નામના નગરને વિષે પૂર્વે બ્રાહ્મભણ્ણામા શ્રેષ્ઠ
 એવો ‘શુકદેવ’ નામક પંડીત થયો હતો, તેનો પુત્ર હરિશંકર
 નામે પ્રખ્યાત હતો અને તેનો મ્હોટાભાઈ, નામનો પુત્ર થયો
 હતો. એ મ્હોટા ભાઈના પુત્ર, કે જે પૃથ્વીને વિષે ‘મહાકવીશ્વર’
 એવા નામથી પ્રખ્યાત થયા હતા તેમણે, પાઠ કરનારાઓને
 આનંદ આપનાર આ શ્રી સુન્દરી-પાર્વતી દેવીના પતિનું સ્તો-
 ત્રચું છે ૩૨

इति श्री राजन्य पुरनिवासि महा कवीश्वर-
 विरचितं गुप्तेश्वर स्तोत्रं
 सम्पूर्णम् ।

---

* હાલમાં જેને ‘રાંદેર’ કહે છે.

